

MONITOR CHINY-BAŁKANY

WRZESIEŃ 2018

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 16+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

WRZESIEŃ 2018

3 września: kolejne informacje ws. chińskiej inwestycji w Belene. Przedstawiciele Narodowej Administracji Energetycznej ChRL wizytowali teren elektrowni jądrowej w Belene, aby zapoznać się z panującymi tam warunkami. W inspekcji wzięli udział przedstawiciele m.in.: China National Nuclear Corporation (CNNC), China General Nuclear Power Group (CGN) oraz State Nuclear Power Technology Corporation (SNPTC). Xie Jiajie odpowiedzialny za zagraniczne projekty podejmowane przez CNNC potwierdził, iż jego firma złożyła wstępną ofertę bułgarskiemu rządowi w lutym 2018 roku. Firma jest otwarta na wznowienie projektu, ale przy gwarancjach ze strony państwa, choć rząd bułgarski podkreśla, iż przyszły inwestor zostanie wybrany na podstawie zasad rynkowych. Z informacji przekazanych przez przedstawiciela CNNC, Djing Jiana wynika, iż firma zamierza wziąć udział w procedurze przetargowej.

4 września: ambasador Rumunii w Chinach na temat elektrowni jądrowej Cernavoda. Amb. Basil Constantinescu stwierdził w wywiadzie, iż ewentualne powodzenie zaawansowanych rozmów w sprawie budowy reaktorów Cernavoda-3 i 4 stanowiłoby największą inwestycję bezpośrednią Chin w ramach Unii Europejskiej, która przede wszystkim służyłaby obywatelom Bałkanów Zachodnich. Constantinescu podkreśla o trudności proceduralne napotykaną przez stronę chińską, związane z przynależnością Rumunii do UE.

9 września: wysiłki Rumunii w celu włączenia portu w Konstancy w inicjatywę Pasa i Szlaku. Ionem Minea pełniący obowiązki sekretarza stanu w rumuńskim ministerstwie transportu podczas seminarium dot. trans-kaspijskiego międzynarodowego szlaku transportowego podkreślił, iż port w Konstancy stanowi wschodnią bramę do Unii Europejskiej a towary przybywające do portu zostaną szybko przetransportowane drogą rzeczną lub lądową do pozostałych krajów europejskich. Strona rumuńska zapewnia, iż władze rządowe przyspieszą rozbudowę infrastrukturalną portu, aby sprostać potrzebom biznesowym partnerów na

UE STARA SIĘ POWSTRZYMAĆ CHIŃSKĄ INWE- STYCJĘ W BIH

UE wnosi o negatywne rozpatrzenie potencjalnej inwestycji w elektrowni węglowej w Tuzli, która ma być sfinansowana przez chiński Exim Bank. Zgodnie z Traktatem o Wspólnocie Energetycznej, BiH jest zobowiązana do przestrzegania unijnych przepisów, które stanowią, iż w projektach energetycznych gwarancje państwowe mogą obejmować do 80% kwoty kredytowania. W przypadku elektrowni w Tuzli, chińskie finansowanie miało pokryć 85% inwestycji.

szlaku Azja-Europa. Wu Jingyu reprezentujący China Communications and Transport Association wezwał do dalszych wysiłków w celu promocji tego połączenia.

10 września: delegacja Chińskiej Administracji Lotnictwa Cywilnego (CAAC) w Bośni. Chińska delegacja CAAC przewodzona przez Wang Zhiqinga złożyła wizytę w BiH. Negocjacje dotyczyły transportu lotniczego między oboma krajami a także ustanowienie współpracy technicznej. Obie strony zgodziły się zacieśnić współpracę w dziedzinie lotnictwa w ramach inicjatywy 16+1. W rozmowach uczestniczył również ambasador ChRL w BiH – Chen Bo.

13 września: wprowadzenie ruchu bezwizowego z Chinami przynosi wymierne korzyści w Albanii. Ruch bezwizowy dla obywateli Albanii i Chin obowiązuje w terminach od 1 kwietnia do 31 października na pobyt do 90 dni. Liczba chińskich turystów od stycznia do czerwca 2018 roku wyniosła 8600 osób i stanowi 50% przyrost w analogicznym okresie roku poprzedniego. Potencjał rozwoju turystyki w Albanii jest duży, bowiem w ubiegłym roku 127 mln chińskich turystów wydało podczas swych wypraw na świecie łącznie ponad 110 mld USD. To dziesięciokrotnie więcej, niż albański PKB. Dla jednej z najmniejszych europejskich gospodarek dalsze zainteresowanie regionem ze strony chińskich turystów może stanowić wymierną korzyść.

18 września: China Road and Bridge Corporation wykona park przemysłowy w Serbii. CRBC potwierdziło podpisanie umowy z serbskim rządem na budowę parku przemysłowego w Borcy na przedmieściach Belgradu. Wartość inwestycji określana jest na 220 mln EUR a przewidywana wartość planowanych inwestycji wewnątrz parku ma przekroczyć 2 mld EUR. Park będzie mieć powierzchnię 320 ha i ma stworzyć około 10 tys. nowych miejsc pracy. Liczba chińskich podmiotów zaangażowanych w projekt ma zostać podana do opinii publicznej w najbliższych miesiącach.

18 września: Spotkanie Vucić-Xi. Spotkanie głów państw obfitowało w podpisanie licznych porozumień gospodarczych oraz zakłada nowe inwestycje w Serbii. Po spotkaniu, serbski prezydent podkreślił, iż pragnie przyciągnąć nowe inwestycje greenfield z Chin a jego priorytetem jest znaczne przyspieszenie rozwoju państwa w odniesieniu do innych państw Bałkanów Zachodnich.

18 września: Zijin Mining oficjalnie przejmuje kontrolę nad hutą RTB Bor w Serbii. Minister Energii w Serbii potwierdził, iż doszło do spotkania z przedstawicielami chińskiej spółki w celu podpisania umowy, w której Zijin Mining otrzymał 63% udziałów w hucie za kwotę 1,26 mld USD.

19 września: Chiny sfinansują projekt obwodnicy Belgradu. Serbski i chiński rząd doszły do porozumienia w sprawie ustanowienia mechanizmu finansowania obwodnicy miasta. Według informacji przekazanych przez serbskie ministerstwo infrastruktury, pożyczka wynosi 207 mln EUR a inwestycja ma zostać ukończona do 2021 roku.

Umowa dotyczy prac związanych z budową odcinka obwodnicy o długości 20,4 km łączącego most Ostruznica na rz. Sawie z Bubanj Potok. Głównym wykonawcą inwestycji ma zostać chińskie Power Construction Corporation (Powerchina) wraz z azerką firmą inżynierską Azvirt. Obwodnica Belgradu będzie stanowić połączenie PKT X oraz XI.

21 września: porozumienie formatu 16+1 ws. ochrony środowiska w Podgoricy.

W stolicy Czarnogóry odbyła się konferencja, w której uczestniczyli ministrowie środowiska krajów EŚW oraz Chin. Strony ustaliły konsensus ws. ochrony środowiska oraz odpowiedzialnego podejścia do współpracy gospodarczej pomiędzy krajami. Wspólne prace w regionie EŚW powinny skupić się nad zapobieganiem zanieczyszczenia powietrza, zarządzaniem odpadami stałymi, zmianą klimatu oraz ochroną różnorodności biologicznej.

21 września: przewodniczący Izby Przemysłowo-Handlowej Rumunia-Chiny o bilateralnych stosunkach gospodarczych.

Nicolae Vasilescu wspominał o trwających 5 lat negocjacjach w sprawie rozbudowy elektrowni jądrowej w ramach inicjatywy 16+1. Vasilescu wyraził swoje rozczarowanie, bowiem aktualnie to chińscy przedsiębiorcy są bardziej zainteresowani inwestycjami w kraju niż władze lokalne. Przyznał też, iż nie rozumie z czego wynika opieszałość i brak zainteresowania przyjęciem inwestycji przez stronę rumuńską. Przewodniczący wskazuje również na rozczarowującą współpracę chińsko-rumuńską w aspekcie rozbudowy sieci autostrad w kraju i jako winnych wskazuje na stronę rumuńską.

23 września: Serbia zakupi chińskie drony. Nenad Miloradovic potwierdził, iż Serbia zakupi sześć bezzałogowych statków powietrznych, w tym dwa od Chengdu Aircraft Industry – Wing Loong II. Według oświadczenia wydanego przez serbskiego wiceministra obrony, umowa zakłada również współpracę przemysłową oraz transfer technologii.

24 września: Spotkanie Dacić-Yi przed szczytem ONZ w Nowym Jorku. Spotkanie ministrów spraw zagranicznych obu państw miało charakter kurtuazyjny, niemniej Wang Yi podkreślił, iż serbskie uczestnictwo w inicjatywie Pasa i Szlaku prowadzi do szerszych perspektyw i silnego wsparcia dla bilateralnej wymiany.

24 września: tydzień kultury m. Ningbo w Sofii. Podczas ceremonii otwarcia wydarzenia kulturalnego, ambasador ChRL w Bułgarii Zhang Haizhou podkreślił znaczenie przyjaznych i długotrwałych stosunków bilateralnych między państwami. W Sofii można było podziwiać wystawy, spektakle, wykłady oraz filmy dotyczące chińskiej kultury oraz filozofii.

25 września: COSCO otwiera biuro w Bośni i Hercegowinie. Największa państwowa firma zajmująca się transportem kontenerowym otwiera swój oddział w Sarajewie. Obecnie nie są znane konkretne plany firmy, niemniej inicjatywa zakłada przybliżenie inicjatywy Pasa i Szlaku mieszkańcom bałkańskiego kraju.

27 września: obserwatorzy sektora energetycznego UE chcą udaremnić chińskie plany inwestycyjne w Bośni i Hercegowinie. Międzynarodowy organ UE wnosi o negatywne rozpatrzenie potencjalnej inwestycji w elektrowni węglowej w Tuzli, która ma być sfinansowana przez chiński Exim Bank. Zgodnie z Traktatem o Wspólnocie Energetycznej, BiH jest zobowiązana do przestrzegania unijnych przepisów, które stanowią, iż w projektach energetycznych gwarancje państwowe mogą obejmować do 80% kwoty kredytowania. W przypadku elektrowni w Tuzli, chińskie finansowanie miało pokryć 85% inwestycji. Odpowiedni wniosek złożyły również grupy ekologów, bowiem elektrownia zasilana jest poprzez spalanie węgla. Przypomnijmy, iż do podjęcia inwestycji zobowiązały się chińskie spółki Gezhouba Group oraz Guangdong Electric Power a wartość projektu wynosi 940 mln EUR.

28 września: Chiny wyrażają chęć pogłębienia współpracy dwustronnej z Rumunią. Charge d'affaires ambasady ChRL w Rumunii – Tu Jiang przyznaje, iż Rumunia z uwagi na tradycyjnie dobre relacje, traktuje Chiny jako bardzo ważne partnera. W przyszłym roku oba państwa świętować będą 70. rocznicę ustanowienia stosunków dyplomatycznych. Ponadto, Rumunia po raz pierwszy przejmie prezydencję w Radzie UE, co stworzy wyjątkowo dogodne warunki do rozwoju bilateralnych stosunków politycznych i gospodarczych.

28 września: czarnogórski rząd opiera rozwój turystyki na współpracy z Chinami. Veselin Vukotić, prezes stowarzyszenia ekonomicznego Czarnogóry podkreślił, iż należy zwiększyć wysiłki promocyjne na rynku chińskim. W początkowej fazie, rząd powinien skupić się również na utworzeniu bazy eksperckiej, aby sprostać wymaganiom turystów z Państwa Środka. Lin Yan, wiceprezes chińskiego U-Tour Group stwierdził, iż wzrost zainteresowania turystycznego Półwyspem Bałkańskim ze strony obywateli Chin wynika przede wszystkim z liberalizacji wymogów wizowych w poszczególnych państwach regionu.

29 września: nowy ambasador ChRL w Czarnogórze popiera projekt autostrady Bar-Boljare. Kontrowersyjna budowa czarnogórskiego odcinka autostrady, przez którą czarnogórski rząd popadł w problemy finansowe była przedmiotem rozmowy nowego ambasadora ChRL w Czarnogórze Liu Jina oraz Osmana Nurkovicia, ministra transportu i gospodarki morskiej. Obie strony przyznały, iż budowa autostrady ma ogromne znaczenie strategiczne, zarówno dla Czarnogóry, jak i Chin.

KOMENTARZ

1. Bośnia i Hercegowina traktuje zainteresowanie ze strony ChRL wyłącznie w kategoriach ekonomicznych. Były minister skarbu BiH, prof. Anto Domazet twierdzi, iż w odróżnieniu od innych mocarstw (USA, Rosji i Turcji), motywacje rządu chińskiego są pozbawione kontekstu politycznego, bowiem chińskie inwestycje są oparte na ustaleniach kredytowych, a rządy zainteresowanych państw udzielają swoich gwarancji. Według przekazu chińskiej ambasady w Sarajewie, BiH w regionie Bałkanów Zachodnich zyskuje najwięcej, bowiem chińskie i bośniackie firmy podpisały już szereg porozumień a wartość umów infrastrukturalnych szacowana jest na około 1 mld EUR. Wśród największych chińskich inwestycji wymienia się elektrownię węglową Stanari a także potencjalną budowę 7. bloku elektrowni w Tuzli. Ta ostatnia inwestycja jest przedmiotem zainteresowania UE, która co raz skuteczniej próbuje ograniczyć liczbę chińskich inwestycji na Bałkanach Zachodnich, które w długoletniej perspektywie przymierzane są do włączenia w struktury UE. Chińsko-bośniackie negocjacje dotyczą również ustanowienia bezpośredniego połączenia lotniczego pomiędzy państwami w celu rozwoju współpracy turystycznej.

2. Wzrost zainteresowania chińskich turystów regionem Europy Środkowo-Wschodniej ma odzwierciedlenie na poziomie politycznym. W dniach 18-20 września w chorwackim Dubrowniku doszło do spotkania ministrów turystyki krajów formatu 16+1 oraz chińskich ekspertów. Omówiono dalszą współpracę w sektorze turystycznym. W trakcie spotkania zgodnie stwierdzono, iż konieczne wprowadzenie ułatwień wizowych i ustanowienie nowych, bezpośrednich połączeń państw EŚW z Chinami. Chińscy turyści stanowią 1/5 światowego ruchu turystycznego a w ubiegłym roku 12,4 mln Chińczyków wybrało Europę jako miejsce docelowe na wakacyjny wypoczynek. Mason Hinsdale, redaktor Jing Travel powiedział, iż pod względem dynamiki rozwoju rynku turystycznego, Chorwacja i Serbia wyraźnie dystansują pozostałe państwa bałkańskie. Na przeciwległym biegunie znajduje się Bułgaria, gdzie chińscy turyści stanowią niewielką część, wciąż rozwijającego się sektora turystycznego. Z danych przedstawionych przez bułgarskie ministerstwo turystyki wynika, iż w okresie od stycznia do lipca 2018 roku kraj odwiedziło 5,3 mln turystów, w tym tylko 15,477 z ChRL. Stanowi to 7,1% spadek w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Należy więc wnioskować, iż głównym determinantem w wyborze miejsca wypoczynku w odniesieniu do Bałkanów Zachodnich nie jest lokalizacja a ułatwienia wizowe w ruchu turystycznym.

3. W kontekście utworzenia biura COSCO w Bośni i Hercegowinie należy zwrócić szczególną uwagę na uwarunkowania geograficzne. Jedynym miastem portowym BiH jest Neum, stanowiąc 24 km linii brzegowej nad Morzem Adriatyckim dla całego kraju. Miasto ze względu na położenie geograficzne i infrastrukturę nie ma

możliwości przyjmowania dużych kontenerowców. Portem obsługującym BiH jest zatem chorwackie Ploče, a firma już zawarła tamtejszy port w swoich planach biznesowych. Obecnie trwają negocjacje, aby Ploče stało się terminalem kontenerowym, w celu ustanowienia regularnego transportu przy zintegrowaniu połączenia kolejowego, obecnie rzadko wykorzystywanego do celów towarowych. Możliwości niesie również ze sobą rozwój transportu rzeczno-żeglarskiego, w górę rzeki Neretwy oraz na rzece Sawie.

OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

